

**Posudek oponenta disertační práce Andrei Sloupové  
Galerie umění a akviziční politika v době normalizace  
předkládané v roce 2016 na Katedře dějin umění**

I. Stručná charakteristika práce

Práce Andrei Sloupové se věnuje důležitému problému, dosud komplexně nezhodnocenému. Zabývá se fungováním ve své době unikátní síť galerií umění, jednotlivých sbírkotvorných institucí, a jejich akviziční politikou v době normalizace.

II. Stručné celkové zhodnocení práce

Andrea Sloupová se ujala úkolu prozkoumat a zhodnotit situaci českých sbírkotvorných institucí – galerií umění v období dvaceti let normalizace. Ve své práci rozsáhlým průzkumem rozkrývá, jak tato doba ovlivňovala jejich fungování, akviziční činnost, případně možnosti prezentace výtvarného umění. Práce se zároveň věnuje vzniku celé galerijní sítě i jednotlivých galerií a podílu normalizačních ředitelů, dosazovaných po roce 1970 i těch setrvávajících ve funkci, na jejich formování. Stejně tak věnuje pozornost i vlivu odborných pracovníků na utváření profilu jednotlivých galerií. Podobně pojatá přínosná práce k tomuto tématu s důležitými přílohami a odkazy na obsáhlé prameny a literaturu se zatím u nás neobjevila a kandidátka se jí po rozsáhlém průzkumu zhostila velmi přínosně.

III. Podrobné zhodnocení práce a jejích jednotlivých aspektů

1 *Struktura argumentace*

Práce je zcela srozumitelně členěna do přehledných, logicky navazujících celků, z nichž je zřejmé, k jakému cíli míří autorka řazením faktů a úvah v jednotlivých kapitolách práce. Tím cílem je nepochybně rozkrýtí a objasnění situace sbírkotvorných

institucí, tedy galerií umění, která, jak práce ukazuje, nebyla při naplňování jejich hlavního poslání, to je koncepčního shromažďování uměleckých děl, vytváření sbírek a presentace výtvarného umění, v čase normalizace zdaleka jen černobílá. Jak předložená práce ukazuje, dařilo se v řadě případů čelit režimnímu tlaku a do sbírek velké části galerií umění nevpustit vyprázdňenou, době poplatnou „výtvarnou“ produkci. Tato, prací autorky doložená zjištění, jsou o to důležitější, že se od devadesátých let i v odborné veřejnosti periodicky objevovaly názory bez hlubší znalosti zlehčující práci ředitelů i odborných pracovníků v galeriích umění během sedmdesátých a osmdesátých let.

Vymezení tématu své práce a její intenci zřetelně ozřejmuje autorka v prvních dvou kapitolách. Další pasáž se zabývá vznikem galerijní sítě na území Čech a Moravy a jejich proměn až do sedmdesátých a osmdesátých let. Po tomto historickém exkurzu následuje nejobsáhlejší část práce zabývající se budováním galerijních sbírek a s tím začasté souvisejícími výstavami v jednotlivých galeriích od nástupu normalizace. Galerie umění jsou řazeny podle tehdejšího krajského členění republiky.

Této části práce je ještě předřazena zdařilá charakteristika zcela rozostřených dobových oficiálních představ o úloze výtvarného umění, a z ní plynoucích požadavků na uměleckou tvorbu. Režimní manipulace s tehdejší českou výtvarnou scénou autorka dokládá citacemi z dobových dokumentů, tisku a odkazy na literaturu.

V kapitole Akvizice pak autorka sleduje dopady normalizace na jednotlivé galerie umění a vliv jak ředitelů, převážně nově dosazených, tak odborných pracovníků na akviziční i výstavní politiku sbírkotvorných institucí. Za velmi důležité považují, že autorka vedla v rámci průzkumu i rozhovory s více než dvaceti odbornými pracovníky i řediteli, kteří pracovali v letech normalizace v galeriích umění. Daří se jí tak, díky obsáhlému průzkumu, postihnout charakter a význam práce jednotlivých institucí i dobovou atmosféru, v níž byly galerie umění nuceny pracovat. Velkou vypovídací hodnotu má jako příloha uvedený přehled akvizic děl nonkonformních autorů ve sledovaném čase, z něhož je zřejmé, jak se která galerie vyrovnávala s režimními tlaky. Jak kvalitní byla práce především odborných pracovníků galerií ukázala na začátku devadesátých let výstava pořádaná nedlouho před tím vzniklou Radou státních galerií v Jízdárně Pražského hradu pod názvem „Záznam nejrozmanitějších faktorů.....“ , kterou autorka ve své práci také uvádí.

Je zřejmé, že autorka odvedla rozsáhlou heuristickou práci ve všech druzích pramenů i literatury. Je jen škoda, že se, nejspíše pro velký rozsah získávaného

materiálu, nemohla věnovat také galeriím umění na Moravě, kde se nachází několik velmi významných institucí s mimořádnými sbírkami.

## *2 Formální úroveň práce*

V práci se zkratkami, s bibliografickými údaji, s přepisy cizích slov apod. jsem neshledal žádné pochybení. Stejně jako ve způsobu užívání poznámek po čarou. Jazyk celé práce plyne bez jakýchkoliv známek neobratnosti a nevyskytují se v něm pravopisné chyby. Práce je dobře graficky zformátovaná a je vizuálně přehledná.

## *3 Práce s prameny či materiálem*

Autorka exploatuje nejen sekundární a primární prameny písemné, ale také orální, které jsou v daném tématu práce týkající se ne tak dávné, přesto již zamlžené doby, mimořádně důležité. Pracuje s nimi zcela patřičně a využívá je v plné míře. Ve výkladu k danému tématu se autorka bedlivě přidrží výzkumem odkrytých faktů. Předkládaná práce obsahuje velmi zevrubný seznam pramenů všech stupňů i seznam literatury.

## *4 Vlastní přínos*

Výsledkem autorčina úsilí je komplexní, dobře vykreslený a strukturovaný obraz situace galerií umění v Čechách v době normalizace, který nebyl dosud v naší odborné literatuře k dispozici. Práce přinesla i shrnující pohled na historii vzniku sítě galerií umění kde se objevila méně známá fakta podložená dokumenty a řadou příloh již výše zmiňovaných. Po jejím přečtení je i pro toho, kdo nebyl bezprostředním účastníkem dobové situace zřejmé, že přes veškerou obtížnost a nepřejícnost doby galerie umění potvrdily důležitost a smysl své existence. Potvrzuje se, že byly mnohdy místy, kde bylo uchováno povědomí o nutnosti kontinuity svobodné výtvarné tvorby v Československu. Práce ukazuje, že se v nevládné době normalizace v galeriích našlo několik ředitelů i řada odborných pracovníků, kteří nepodléhali tlaku dohlížitelů nad společností a budovali kvalitní kolekce českého výtvarného umění.

V neposlední řadě lze spatřovat přínos práce Andrei Sloupové i v tom, že může probouzet dnes často potlačené přesvědčení o nutnosti kontinuity odborné práce ve

sbírkotvorných institucích, jejichž smysl existence je v nových podmínkách spojených se změnou zřizovatelů často zpochybňován.

#### IV. Dotazy k obhajobě

Máte v úmyslu podobně zpracovat i činnost galerií umění na Moravě v době normalizace?

Přemýšlíte o tom, že by se Vaše budoucí profesní směřování orientovalo na metodiku práce muzea umění?

#### v. Závěr

Předložená disertační práce splňuje požadavky kladené na disertační práci, a proto ji doporučuji k obhajobě a předběžně ji klasifikuji jako *prospěla*.

10. srpna 2016

PhDr. Ivan Neumann